

Sygn. akt III Ca 671/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 sierpnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Tomasz Pawlik (spr.)

Sędzia SO Leszek Dąbek

Sędzia SR (del). Magdalena Łyczbińska

Protokolant Iwona Reterska

po rozpoznaniu w dniu 10 sierpnia 2017 r. w Gliwicach na rozprawie

sprawy z powództwa B. K. i P. K.

przeciwko M. P.

o naruszenie posiadania

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Rybniku

z dnia 26 października 2016 r., sygn. akt II C 195/16

1. oddala apelację;

2. zasądza od pozwanej na rzecz powodów solidarnie kwotę 160 zł (sto sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym.

SSR del. Magdalena Łyczbińska SSO Tomasz Pawlik SSO Leszek Dąbek

Sygn. akt III Ca 671/17

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Rejonowy, działając na podstawie powództwa o ochronę posiadania, zakazał pozwanej działań uniemożliwiających powodom korzystanie z nieruchomości pozwanej w zakresie dojazdu do ich nieruchomości oraz nakazał usunięcie przez pozwaną posadowionych przez nią na trasie przejazdu przeszkód w liczbie 8 słupków. Jednocześnie zasądził solidarnie od pozwanej na rzecz powodów 554 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

U podstaw tego rozstrzygnięcia legły następujące ustalenia faktyczne.

Powodowie są współwłaścicielami nieruchomości położonej w R. przy ul. (...), dla której prowadzona jest księga wieczysta (...). Nieruchomość zabudowana jest domem mieszkalnym wraz z garażem. Dojazd do tej nieruchomości od ul. (...) prowadzi przez nieruchomość stanowiącą własność pozwanej, dla której prowadzona jest księga wieczysta (...). Na posesji powodów znajduje się furka i brama, która prowadzi na ul. (...) poprzez nieruchomość pozwanej. Powodowie, ich poprzednicy prawni oraz osoby, które chciały dostać się do ich nieruchomości przechodziły i przejeżdżały przez nieruchomość pozwanej. Nikt im nie utrudniał, ani nie uniemożliwiał przejazdu i przechodu

tym szlakiem. Osoby przechodzące i przejeżdżające tą drogą korzystały z niej swobodnie, w miarę potrzeb, nie pytając się pozwanej o zgodę. Powódka, a wcześniej jej matka dbały o teren przed ich posesją tj. kosiły trawę, zbierały śmieci, wyrównywały teren, chociaż jego właścicielką była poprzedniczka prawna pozwanej. Taki stan posiadania trwał od 1974 roku do dnia 9 stycznia 2016 roku. W dniu 9 stycznia 2016 roku na zlecenie pozwanej zostało posadowionych na betonowym fundamencie 8 metalowych słupków przed posesją powodów. Posadowienie powyższych słupków uniemożliwia dojazd do posesji powodów. M. P. w przeszłości zdemontowała chodnik znajdujący się na jej nieruchomości. Miasto R. dokonało naprawy chodnika i w miejscu dojazdu do posesji powodów obniżyło go, aby ułatwić zjazd.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z zeznań świadków A. K. i H. P., przesłuchania stron, oględzin i dokumentacji fotograficznej, a także na podstawie dokumentów dotyczących prawa własności. Wskazał przy tym, że stan faktyczny między stronami był bezsporny.

Mając na względzie takie wyniki postępowania dowodowego, ograniczonego zgodnie z art.478 k.p.c. do badania ostatecznego stanu spokojnego posiadania i faktu jego naruszenia, Sąd uznał powództwo za zasadne w oparciu o art.342 , art.344 k.c. i art.352 k.p.c.. Wyjaśnił w tym zakresie, że z art.342 k.c. wynika zakaz samowolnego naruszania posiadania, a art.344 k.c. statuuje roszczenie posiadacza przeciwko temu, kto samowolnie naruszył posiadanie, jak również przeciwko temu, na czyją korzyść naruszenie nastąpiło o przywrócenie stanu poprzedniego i o zaniechanie naruszeń. Roszczenie to nie jest zależne od dobrej wiary posiadacza ani od zgodności posiadania ze stanem prawnym, chyba że prawomocne orzeczenie sądu lub innego powołanego do rozpoznawania spraw tego rodzaju organu państwowego stwierdziło, że stan posiadania powstały na skutek naruszenia jest zgodny z prawem. Przysługuje ono także, co wynika z utrwalonego orzecznictwa (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 sierpnia 1986 roku, sygn. akt III CRN 186/86) w wypadku naruszenia posiadania nieruchomości ograniczonego do korzystania z niej w zakresie odpowiadającym treści służebności drogowej.

Odnosząc powyższe do ustalonego stanu faktycznego Sąd Rejonowy ocenił, że doszło do naruszenia przez pozwaną spokojnego posiadania przez powodów jej nieruchomości w zakresie ograniczonym do korzystania z niej w zakresie odpowiadającym służebności drogi. Pozwana zainstalowała bowiem szereg przeszkód uniemożliwiających wykonywany dotychczas przez powodów przejazd przez jej nieruchomość.

Jednocześnie Sąd I instancji uznał, że podniesione przez pozwaną zarzuty nie mogą być uwzględnione w ramach postępowania o ochronę posiadania.

W tym zakresie podkreślił, że skuteczność dochodzenia roszczenia o ochronę posiadania jest w zasadzie niezależna od zgodności posiadania ze stanem prawnym, w postępowaniu posesoryjnym bowiem niedopuszczalne są zarzuty wywodzące się z prawa własności albo innego prawa. Wyjątek od tej zasady, wynikający z art. 344 § 1 k.c., tj. stwierdzenie orzeczeniem sądu lub innego organu państwowego, powołanego do rozpoznawania spraw tego rodzaju, że stan posiadania powstały na skutek naruszenia jest zgodny z prawem, nie zaistniał w rozpatrywanej sprawie. W niniejszej sprawie pozwana podnosiła, iż jest właścicielką nieruchomości oraz że powodom nie przysługuje ograniczone prawo rzeczowe na jej nieruchomości. Nie przedstawiła jednak orzeczenia sądu lub odpowiedniego organu stwierdzającego, że stan prawny powstały na skutek naruszenia jest zgodny z prawem.

Sąd I instancji zauważył również, że w świetle zakresu rozpoznania sprawy w postępowaniu o ochronę posiadania bez znaczenia pozostaje czy powodowie mają czy też mogą zorganizować sobie dojazd do swojej posesji w inny sposób i dlatego Sąd nie prowadził w tym zakresie postępowania dowodowego. Znaczenia dla rozpoznania niniejszej sprawy nie miał także przebieg interwencji policji dnia 9 stycznia 2016 roku i Sąd także w tym zakresie nie poczynił ustaleń.

Za bezzasadny uznał także Sąd Rejonowy zarzut pozwanej, iż powodowie domagają się ochrony abstrakcyjnej części działki. Z żądania pozwu jednoznacznie bowiem wynika, że istotą sprawy jest ochrona posiadania nieruchomości w zakresie korzystania ze służebności drogowej.

Sąd I Instancji wskazał także, iż roszczenie powodów nie wygasło, gdyż naruszenie posiadania miało miejsce dnia 9 stycznia 2016 roku, a pozew został złożony dnia 28 stycznia 2016 roku, czyli przed upływem roku od chwili naruszenia (art. 344 § 2 k.c.).

O kosztach procesu Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c.

Od opisanego wyroku apelację wniosła pozwana, która domagała się jego zmiany poprzez oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powodów na rzecz pozwanej kosztów postępowania za obie instancje.

Skarżąca zarzuciła Sądowi Rejonowemu obrazę art.342 k.c., poprzez przyjęcie, że pozwana samowolnie naruszyła posiadanie powodów.

W apelacji zarzucono także Sądowi I instancji naruszenie przepisów postępowania tj. art.478, art.233 § 1 i 2 i art.328 § 2 k.p.c. W tym zakresie apelująca twierdziła, że Sąd Rejonowy dokonał błędnych ustaleń faktycznych, co polegało na przyjęciu, że zainstalowane przez pozwaną słupki uniemożliwiają powodom korzystanie z nieruchomości w zakresie dojazdu do ich posesji. Takie ustalenie, zdaniem skarżącej, nie było możliwe, gdy nigdy nie został ustalony formalnie szlak przejazdu przez nieruchomości, a zatem nie wiadomo jak ten szlak ma przebiegać. Błędu w ustaleniach faktycznych apelacja upatrywała także w tym, że pozwana nigdy nie zgodziła się na korzystanie przez powodów z jej nieruchomości i dochodziło w tym zakresie między stronami do sporów, które nie zostały rozwiązane na drodze prawnej.

Powodowie wnieśli o oddalenie apelacji i zasądzenie na ich rzecz kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sąd Okręgowy zważył:

Apelacja okazała się bezzasadna.

Ze względu na konstrukcję apelacji, w pierwszej kolejności należało się odnieść do zarzutów dotyczących naruszenia prawa procesowego.

Kwestionując dokonaną przez Sąd I instancji ocenę materiału dowodowego skarżąca poprzestała na przedstawieniu własnych wniosków mających znajdować oparcie w przeprowadzonych dowodach, nie wskazując jakie zasady logiki czy też doświadczenia życiowego miałyby przy ocenie wiarygodności dowodów Sąd Rejonowy naruszyć. Już takie sformułowanie zarzuty naruszenia art.233 § 1 i 2 k.p.c. czyni go bezzasadnym. Niezależnie od tego nie sposób zgodzić się z apelującą, że dla stwierdzenia naruszenia posiadania konieczne było szczegółowe ustalenie szlaku drogowego przez nieruchomość pozwanej. W realiach sprawy wystarczające było bowiem stwierdzenie, że zaistniał stan faktyczny, którym powodowie i ich poprzednicy prawni od wielu lat przejeżdżali ze swojej posesji przez nieruchomość pozwanej do drogi publicznej, czemu stoją obecnie na przeszkodzie zainstalowane przez pozwaną słupki. Zgodzić się też należy z Sądem I instancji, że brak zgody pozwanej na prawne uregulowanie kwestii przejazdu nie miał znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Rozpoznając sprawę o naruszenie posiadania, sąd nie bada bowiem samego prawa ani dobrej wiary pozwanego, a jedynie to czy naruszenie posiadania do jakiego doszło było samowolne (art. 342 i art. 343 k.c.) Samowolność naruszenia nie jest uzależniona od winy czy złej wiary osoby, która naruszyła posiadanie, ani też od przysługiwania jej określonego prawa do rzeczy.

Mając na uwadze powyższe, brak podstaw do kwestionowania ustaleń faktycznych Sądu Rejonowego, które wbrew zarzutom apelacji zostały dokonane prawidłowo, w ramach zakresu rozpoznania sprawy wynikającego z art.478 k.p.c. i bez naruszenia zasad swobodnej oceny dowodów. Sąd I instancji nie pominął przy tym żadnego z przeprowadzonych dowodów i ocenił w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku ich wiarygodność, co czyni zarzut naruszenia art.328 § 2 k.p.c. nietrafionym. Przeprowadzone dowody zostały ocenione zgodnie z zasadami logiki i doświadczenia życiowego. Wobec powyższego, Sąd Okręgowy ustalony przez Sąd I instancji stan faktyczny w pełni aprobuje i przyjmuje za własny.

W tym stanie rzeczy bezzasadnym okazał się także zarzut naruszenia art.342 k.c.. Przepis ten statuuje generalny zakaz samowolnego naruszania posiadania. W świetle dokonanych w sprawie ustaleń faktycznych nie ulega wątpliwości, że pozwana naruszała posiadanie przez powodów jej nieruchomości polegające na korzystaniu z tej nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści służebności przesyłu. Zasadnie zatem Sąd Rejonowy udzielił powodom tymczasowej ochrony tego posiadania.

Z tych wszystkich względów orzeczono jak w sentencji na zasadzie art.385 k.p.c.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na zasadzie art.98 § 1 i art.108 § 1 k.p.c., stosownie do wyniku sprawy obciążając pozwaną kosztami poniesionymi przez powodów. Koszty te obejmują wynagrodzenie adwokata, ustalone w oparciu o § 5 pkt 4 i § 10 ust.1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

SSR (del.) Magdalena Łyczbińska SSO Tomasz Pawlik (spr.) SSO Leszek Dąbek